

Rene Dubos'ya Cevabım

Edward Abbey

1991

İçindekiler

Çevirenin Tanıtımı	3
Rene Dubos'ya Cevabım	3

Çevirenin Tanıtımı

Edward Abbey⁽¹⁾, Amerikalı yazar ve konservasyonist. Desert Solitaire (Çölde Tek Başına) ve Monkeywrench Gang (Sabotaj Çetesi) isimli kitapları Türkçe'ye çevrilmiştir. Aşağıda Türkçe çevirisini bulabileceğiniz yazısı, medeniyet ve onun vahşi Doğa ile ilişkisi ile ilgili naif ve yanlış fikirler içermesine rağmen, vahşi Doğa ve onun gerçek özgürlük ile olan ilişkisinin anlaşılması bakımından önemli ipuçları sunmaktadır. Vahşi Doğa'nın varlığı bize, insan yapımı alanların dışında bir alternatif sunar: Organize insan toplumunun kontrolünün dışında, kendi iradesine sahip alanlar. Gerçek özgürlük fikrinin anlaşılması ve bu özgürlüğün mümkün olmaya devam etmesi vahşi Doğa'nın varlığı ile mümkündür. Yazıda da göreceğiniz gibi, Abbey'nin, uzaktan estetik bir görünüme sahip Avrupa topraklarının insan eliyle yaşadığı dönüşümü fark etmesi ve bunun ne anlama geldiğini idrak etmesi, Amerika'daki vahşi toprakları tecrübe etmesi ile mümkün olmuştur. Vahşi Doğa'nın son kalan parçalarının da yok edilmesi ya da boyunduruk altına alınması, yapay alanlar haricindeki tüm referans noktalarının kaybedilmesi, insan toplumunun üyeleri ile birlikte tamamen kendi içine hapsolması ve böylece gerçek özgürlüğün tamamen ortadan kalkması anlamına gelecektir. Doğacak yeni kuşaklar vahşi Doğa'yı ve onun sunduğu özgürlüğü hayal dahi edemez bir noktaya geleceklerdir.

Rene Dubos'ya Cevabım¹

Rene Dubos, yakın zamanda çıkan kitabı *The Wooing of the Earth*'te, Avrupa topraklarının son bin yılda insan emeği, insan ihtiyaçları ve insan düşüncesi ile değişime uğratılmasını büyük bir gurur ile tarif ediyor. Çocukluğunun pastoral manzaralarına yönelik duyduğu saygıyı anlıyorum ve buna sempati –ve hatta empati– ile yaklaşıyorum. Fransa'da olmasa da ben de Pennsylvania'da bir çiftlikte doğdum ve büyüdüm. Ve en derin duygularım –öylesine derin ki kelimelerden çok müziğe yakındırlar– çocuklukta yakın bir bağ kurduğum tepelerdeki ağaçlar, mera boyunca akan dere, eski ahırın meşe keresteleri, su kuyusu, şeker akağaçları, çayırlar ve hatta babam ve kardeşlerim ile birlikte Nisan ayında ektiğimiz ve yaz boyunca çapaladığımız (işin içinde zorlama da yok değildi) ve daha sonra kesip, soyarak Ekim ayının kederli son günlerinde atların çektiği bir arabaya dal dal yüklediğimiz ekilmiş mısır tarlaları ile ilişki içerisinde şekillendi.

Kim iyi bakılmış tarlaların, kısa kesilmiş çayırların, ahırların, çiftlik evlerinin, taş duvarların, küçük barajların, su değirmenlerinin, kavak ağaçları ile çevreli kavisli toprak yolların ve insan emeği ve insan sevgisi ile beslenerek oluşturulmuş tüm o şeylerin güzelliğini ve faydasını inkar edebilir? Şairler, Vergil ile Horace'ten beri, iki bin yıldır, kırsal manzarayı övmek ile meşguller. Watteau'dan Constable'a ve oradan Inness'e on binlerce ressam onlara görünen şekli ile kırsal yaşamın huzur ve bolluğunu parlak renkler ile resmettiler. Bu duygu kartpostal sektörünün temelidir. Thomas Jefferson'dan Franklin Roosevelt'e ve oradan Ronald Reagan'a (büyüklüğe göre sıralarsak) Amerikalı siyasetçiler aile çiftliğini ulusun omurgası olarak gördüler. Hatta Jefferson bunda samimiydi.

Günümüzde geleneksel biçimi ile tarımın en katı savunucuları konservasyonistlerdir. Onlar aynı zamanda gerçek muhafazakarlardır. Sadece iki isimden bahsetmem yeterli: Aldo Leopold, onun "toprak etiği" kavramı konservasyon felsefesinin kelime dağarcığının temel bir parçası olmuştur. Wendell Berry, kendisi bir çiftçi olmak ile birlikte aynı zamanda bir şair ve yazardır. *The Long-Legged* ve *The Unsettling of America* kitaplarındaki cesur ve muhteşem makaleler aile çiftliğinin ve bağımsız çiftçinin eski tarım sanatında bulunan ekonomik, siyasi, ruhsal ve estetik değerler –bir yaşam biçimi olarak çiftçilik– adına korunması için en iyi argümanları geliştirmektedir. Çiftçiliğin geleneksel biçimine –bağımsız çiftçiler ta-

---

¹ Edward Abbey'nin *Down the River* kitabında bulunan *Thus I Reply to Rene Dubos* isimli makalesinin Karaçam tarafından yapılmış Türkçe çevirisidir. (*Çevirenin Notu.*)

(1) <https://www.selyayincilik.com/yazar/edward-abbey-574>

rafından gerçekleştirilen– karşı çıkacak kadar “saf” bir konservasyonist hayal edemiyorum. Rene Dubos ve benim aramdaki tartışma tarım ile ilgili değil, endüstriyel tarım ile ilgilidir.

Çiftçilik insan ile toprak arasında kendi kendini devam ettiren simbiyotik bir ilişkidir ve Rene Dubos’un belagatli bir şekilde övdüğü ahenkli, güzel ve bereketli kültürel çevreyi ortaya çıkarır. Endüstriyel tarım ise sanayileşmiş, mekanize tarımdır; topraktan maden gibi zorla çekip çıkarılan –flörtleşerek² değil– ve kitlesel bir şekilde üretilen gıda ve liflerdir. Endüstriyel tarım modern bir fenomendir ve hızlı bir şekilde artan insan nüfusunun ihtiyaçlarına bir cevap olarak geliştirilmiştir. Devasa su kanalları, fosil yakıtlar, kimyasal gübreler ve diğer başka tür ağır sermaye yatırımlarına bağlı bu tarz geniş ölçekli bir tarımın uzun süre ayakta kalıp kalamayacağını göreceğiz; geleceği biraz şüpheli gözükmektedir. Devasa büyüklükteki kahverengi ve yeşil tarlalar Kansas’ın otuz bin metre üzerindeki bir uçaktan bakıldığında güven verici bir manzara gibi gözükebilir. Fakat zeminden, yakından bakıldığında o kadar da güzel gözükmezler. Bu tarz bir tarım – monokültür – doğal düzenin aşırı derecede basitleştirilmesini içerir. Belki bir geometricinin zevkine göre tatmin edici olabilir, fakat geleneksel çiftçinin gözüne böyle gözükmez.

Amerikan Batısı’nın yüksek düzlükleri Dubos’un zannettiği gibi ormansızlaştırılmış bir bölge değildir. Yarı kurak doğal çayırlardır. Herkesin bildiği gibi bir zamanlar devasa bizon sürülerini besliyorlardı. Daha sonra bu düzlükler, sabanın gelmesinden önce, evcilleştirilmiş büyük sığır sürülerini besledi. Bu çayırların saban tarafından dönüştürülmemiş –ya da açık kömür madenciliği tarafından ortadan kaldırılmamış– bölgelerinde daha hala yüzyıllık bağımsız bir uğraş olan sığır besiciliği yapılmaktadır. Bu bölgenin yerli otları burayı dünyadaki en verimli meralardan biri yapmaktadır.

Hangi tür tarım –çiftçilik ya da hayvancılık– yüksek düzlüklere daha uygundur? Hangisi uzun vadede hem insan hem de toprak için daha iyidir? (Dust Bowl’u unutmayın.) Ve güzellik de ilgilendiğimiz meselelerden biriye nasıl bir kullanım biçimi, nasıl bir yaşam biçimi faydayı, uzun yaşamı ve güzelliği en iyi şekilde harmanlamaktadır? İktidardakiler tarafından hiç düşünülmemeyen ama sorulması gereken sorular bunlardır. Bu soruların cevabı, düşününce, düzlükte terk edilmiş ve çorakta kalmış bir çiftlik evi ile orada dağlarda sığırlar ile birlikte bulunan antiloplar arasındaki fark kadar açıktır.

Fayda ve güzellik insan meselelerinde birbirinden ayrılamayacak derecede iç içe geçmiştir. Faydalı olan şey bize daima çekici gelir ve güzel olan bir anlamda her zaman faydalıdır. Tarımın güzelliği temel olarak onun faydasındadır ve insan nüfusu belirli bir bölgede büyüyüp yoğunlaştığında herhangi biçimde bir tarım gereklilik haline gelir.

Tarımın gelişimi insan nüfusunun üstel artışını mümkün hale getirmiştir. Ve nüfus artışı da tarımın devamını ve yoğunlaşmasını hayatta kalmak için elzem hale getirmiştir ve getirmektedir. İnsan ile toprak arasındaki bu karşılıklı ilişkinin, Avrupa’nın çoğunda ve dünyanın başka yerlerinde, araziye estetik bir şekilde insanileştirdiği argümanını sorgulamayacağım. Fakat bu süreç boyunca neyin kaybedildiğini hatırlamak ve şu anda büyük bir tehdit altında olan vahşilikteki ve vahşi Doğa’daki içkin değerleri bir kez daha gözden geçirmek ilginç olacaktır.

Avrupa’nın arazisini biraz tanıdığımı söyleyebilirim. Orada ilkin asker daha sonra da öğrenci olarak iki seferde toplamda üç yıl bulundum. Hayatımda en canlı olarak hatırladığım manzaralardan bir tanesi Akdeniz’in antik rahmine doğru sokulurken *La Mariposa*’nın güvertesinden gördüğüm Cebelitarık ve üç gün sonra şahit olduğum Capri ve Napoli körfezi manzaralarıydı. Benim için bu manzaralar oldukça keyif vericiydi ve bende bıraktığı etkiler daha sonra Amalfi, Sorrento ve güney İtalya’da bulunan ve insanoğlu ile arazinin çok uzun süre muhteşem bir şekilde birleştiği diğer şirin sahil kasabalarına yaptığımız ziyaretler ile artmıştı. Ya da belirli bir estetik uzaklıktan öyle görünüyorlardı.

Yedi yıl sonra İspanya, Fransa, Avusturya ve İskandinav ülkelerini trenle, bisikletle ve yaya olarak dolaştım. Gittiğim her yerde yine üzerimde oluşan intiba çiftlik ile köyün, kasaba ile arazinin ahenkli uyumu ve iyi ekmeğe, peynir ve şarap ile ucuz bir şekilde yaşamının Amerika’da çok az bilinen zevkiydi.

Fakat Avrupa’yı ikinci kez ziyaret edişim Amerikan Batısı’nda yaşadığım beş yıldan sonra gerçekleşti. Bu yıllar beni tamamen dönüştürmüştü ve allak bullak etmişti. Bu sefer, o güzel görünümüne rağmen,

² Abbey burada Dubos’un eleştirdiği kitabının başlığına göndermede bulunmaktadır. “Woing” kelimesi flörtleşme anlamına

Avrupa bana sınırlandırılmış ve kısıtlanmış kalabalık bir dünya olarak göründü ve her yerde Avrupa'nın tarihsel güzelliğinin oluşmasında büyük katkıları olmuş ve uzun karanlık yıllar boyunca sürmüş angaryanın, serfliğin ve köleliğin izlerini görmeye başladım. Her sessiz köyün üzerinde binlerce yıl sürmüş adaletsizliğin sembolleri ve hatırlatıcıları olan kalenin, şatonun ya da malikanenin kara gölgeleri sallanıyordu.

Devrim ve ilerleme sayesinde bu kötü miras kısmi olarak aşıldı fakat anısı "insanlığın sakin ve üzgün müziğinin" kasvetli bir arka fonu olarak havada ve atmosferde asılı durmaktadır. Ve bu kara nota güney İtalya'daki daha önceki ziyaretlerimde anlayamadığım bazı şeyleri fark etmemi sağladı. Bir gemiden bakıldığında oldukça çekici ve güzel görünen manzara yakından bakıldığında insan ihtiyacı tarafından derin bir şekilde tahrip edilmiş bir görüntüye büründü. Neredeyse bir metre kare alan dahi kullanılmadan bırakılmamıştı. Teraslanmış tepeler insan pisliği kokuyordu, tarlalar yolların hemen dibine kadar ekilmişti, en çorak zirveler her yerde keçi sürüleri tarafından kemirilmişti. İspanya, Majorca ve İtalya'da uzaktan kartpostal gibi görünen köylere girdiğimde sefaletin, korkunun ve görünmeyen fakat her yerden çevreleyen duvarların baskısının kokusunu aldım.

Belki de Akdeniz dünyasının ormansızlaştırılması ve yoğun biçimde işlenmesi onun görünümünü gerçekten iyileştirmiştir. (Bir peyzaj mimarının bakış açısından.) Bir zaman için, şüphesiz, Dr. Dubos'un söylediği gibi ormanın yok edilmesi belki de insan ruhunun güneşli özgürleşmesine bir katkıda bulunmuştur. Fakat uzun vadede (yine!) bu aşırı kullanım, birçok güney Avrupalı'nın fırsat ele geçtiğinde büyük bir azimle kaçmaya çalıştığı, yaşamın o genel fakirleşmesine sebep olmuştur. Bu insan yapımı manzaranın estetik kalitesine gelince, onun güzelliği ile ilgili bir yargıya varmak, orijinal manzaranın en azından küçük bir bölümünün, diyelim üçte birinin hayatta kalmasına izin verilmesi halinde daha kolay olurdu: Orada, ölçüm için kullanılacak bir referans noktası elimizde kalmış olsaydı. En yüksek biçimdeki sanat için olduğu gibi en özgür yaşam için de elzem olan o çeşitlilik orada bulunmamaktadır.

Tarımın faydaları herkesin malumudur. Onları giyiyor ve yiyoruz. Tarım yalnızca ırkımızın sayısının katbekat artmasının yolunu açmadı. Aynı zamanda şehrin, yazılı edebiyatın, tarihin, hukukun, felsefenin ve oradan da bilimin, teknolojinin ve bugün bildiğimiz anlamda geniş ölçekli endüstriyelleşmenin ortaya çıkmasını sağladı. Fakat tüm bunlar için kurbanlar vermek gerekiyordu.

Avcı-toplayıcı toplumların özgür, geniş, eşitlikçi, maceralı yaşamından vazgeçtik. (Bakınız: Peter Farb, *Humankind*; Paul Shepard, *Tender Carnivore*; Robin Fox ve Lionel Tiger, *The Imperial Animal*.) İlk devasa toplumsal makinelerin ihtiyaç duyduğu organizasyona boyun eğdik: Lewis Mumford'un belirttiği gibi, metalden değil deriden, insan kanı ve kemiğinden, yaşayan erkek ve kadınlardan ve hatta çocuklardan yapılmış makineler. Örneğin bir ordu, bileşen parçaları insanlardan oluşan ve her bir parçası bütünün çalışmasına boyun eğdirilmiş bir makinedir. Aynı şey bir hanedanın organizasyonu, piramit inşasında çalışan gruplar ve plantasyonları ve feodal tarlaları eşeleyeyen eller için de geçerlidir.

Karmaşık organizasyonun zorunlu kıldığı düzen ile birlikte, genellikle olduğu gibi, küçük bir azınlığın iyi organize edilmiş emeğin meyvelerinden faydalandığı, çoğunluğun ise ter, kan, boyun eğme ve ham madde olarak katkıda bulunduğu gelişmiş toplumsal hiyerarşiler, sınıflar ve kastlar ortaya çıkmıştır. Aslında emekçiler ve serflerin kendileri temel ham maddeleri oluşturuyorlardı.

Denemelerinin bir yerinde Montaigne ("Yamyamlar Üstüne", 1560 civarı), Fransa'ya getirilen ve etrafta gezdirilen bir Amerikan yerlisinden bahsediyor. Medeniyetin görkemleri ile ilgili fikri sorulduğunda, diyor Montaigne, yerli nasıl olup da bu kadar az zengin adamın bu kadar çok fakiri boyunduruk altında tuttuğuna ve fakir insanların neden zenginlerin boğazını kesmediğine şaşırıldığını belirtiyor. Yerlinin göremediği şey fakirlerin tarıma olan bağımlılıkları sebebiyle kısıtlanmış olduklarıdır. Boyunduruktan kurtuluş yolları yoğun insan nüfusunun yayılması ve özgür, vahşi, kullanılmayan toprakların tükenmesi ile kapanmıştır. Ormanların kesilmesi ile birlikte insanlığın büyük çoğunluğu hayatta kalmak adına o ya da bu şekilde bir köleliğe boyun eğmişlerdir. Bunun hakkında düşünmeyi bırakmalarından önce, düşünmeyi tamamen bırakmalarından önce, başka bir çarelerinin kalmadığı hissine kapılmış olmalı. (Sheerwood Ormanı artık yoktu). Bu durumda ya feodal efendiye hizmet edeceklerdi ya da aklıktan

---

gelmektedir. (Çevirenin Notu.)

öleceklerdi. Toprağın disiplin altına alınması insanoglunun da disiplin altına alınmasını gerektirdi ve bunun yolunu açtı.

İngiliz efsanelerinin gerçek kahramanı Kral Arthur değil Robin Hood'tur. Robin Hood ve onun mutlu asileri özgür adamlardı. Onlar ormanda yaşayan özgür avcılardı ve bu yüzden –doğal olarak yaşamları boyunca– kanun kaçaklarıydılar. Ancak Kral Arthur ve onun zırhlı adamları bir köle devletinin (Camelot) politbürosu olarak faaliyet gösterdikleri müddetçe Robin Hood'lar yenilmeye mahkumdu. Arthur meselesi üzerine yazmış Mark Twain haricinde herkes, Chaucer'dan Malory'ye, Spencer'dan Tennyson'a ve Thomas Berger'e kadar, bu gerçeği görememişlerdi. Fakat Mark Twain büyük bir yazardı.

Amerika'nın keşfi, feodal bağları gevşeterek, Avrupa'nın insanlarına biraz nefes aldırılmıştı. Aydınlanmanın, bilimin, endüstrinin ve siyasi kurtuluşun getirdiği zenginlik yeni bir özgürlükler çağını müjdeliyor gibiydi—tarihsel geçmiş ile bağlantılı adaletsizlikler olmadan “modernizasyon” adını verdiğimiz şeyin avantajlarından faydalanabilecektik.

Fakat artık bu özgürlüğün de kısa ömürlü olduğu anlaşılıyor. Bir kabustan uyandık ve şu anda kendimizi bizi yutmak üzere olan başka bir kabusun içinde buluyoruz: Yoğun bir nüfusa sahip, merkezi olarak kontrol edilen, nükleer güç ile beslenen, bilgisayar ile yönlendirilen, katı ve derin bir polis kontrolünün hakim olduğu teknolojik bir süper devlet. Buna Karınca Kolonisi Devleti, Arı Kolonisi Devleti ya da teknokratik despotizm diyebilirsiniz. Belki hayırseverdir, belki de değildir; fakat her halükarda kişisel özgürlüğün, aile bağımsızlığının, küçük toplum istiklalinin düşmanıdır. Uzun bir gelecek boyunca alternatif yaşam biçimlerinden birini seçmenin imkanlarını ortadan kaldırmaktadır. Bilimin yanlış uygulanmasının mümkün kıldığı doğanın boyunduruk altına alınması, beraberinde insanın da boyunduruk altına alınmasını getirmektedir. Sonuç kasvetli ve totaliter bir tekdüzeliktir.

Gelecek bilimcilerin krom kaplı dünyaları gerçekleşirse Thomas Jefferson'un ya da Wendell Berry'nin çok sevdiği o aile çiftliklerine ve Rene Dubos'un hayran olduğu nazik bir şekilde insanileştirilmiş o topraklara hiçbir yer kalmayacak. Sonunda elimizde kalacak olan şey, su ve toprak dahil olmak üzere tüm yüzeyi yoğun bir ekonomik sömürüye tabi tutulmuş bir gezegen olacak. Şimdikinden çok daha büyük bir insan nüfusunun sürekli artan ihtiyaçlarını (hiç şüphe yok ki geçmişteki gibi çaresiz ve bu yüzden azgın bir ihtiyaç) karşılamak adına denizler çiftliğe dönüştürülecek, tüm çöller sulanacak, koca koca dağlar patlatılıp toza dönüştürülecek, kalan son ormanlar da kağıt plantasyonlarına çevrilecek. İktidarda olan yönetici ve teknisyen bir ruhban sınıfının beş bin yıl sonra dahi yıldızların tepesine güçlerinin simgesi bir piramit kondukmaya çalıştıklarına şahit olacağız. Ve bu piramit, tıpkı Mısır'dakilerde olduğu gibi, boyun eğen insanların tepesinde yükselecek.

Tüm bunlar sadece kötü bir rüya mı? Belki. Muhtemelen. Fakat en kötü fantezilerimizin gerçeğe dönüşmek gibi kötü bir tarafı var. Yirminci yüzyılda yaşadıklarımız bunun bir örneği olabilir. Bilimi ya da teknolojiyi reddetmeden onları bizim efendilerimiz değil hizmetkarlarımız olarak tutmanın tek yolu dünya üzerindeki yaşamın çeşitliliğini ve açıklığını elimizden geldiği en iyi şekilde korumaktır. Bu, özellikle Amerika'da, aile çiftliğini mekanize monolüktür endüstriyel tarıma karşı korumak; aile hayvancılığı yapanları madencilik şirketlerine karşı korumak; ormanın sürdürülebilir olmasını sağlayan seçimli kesilim yöntemi uygulayan ormancılık uygulamalarını tüm ağaçları hızlı karlar için kesen kerestecilik şirketlerine karşı korumak; küçük kasabaları kanser gibi büyüyen şehirlere karşı korumak; elimizde kalan nehirlerimizi siyasetçilerin baraj yapma çılgınlığından korumak; tepelerimizi ve ovalarımızı, dağlarımızı ve çöllerimizi, yolsuz ve vahşi bölgelerimizi sanayi işletmelerinin büyümesine karşı korumak demektir.

Vahşi Doğa medeniyeti tamamlar. Hatta vahşi Doğa'nın medeniyete yönelik bir iltifat olduğunu dahi söyleyebilirim. Vahşi Doğa'yı koruyamayacak kadar kendini zavallı hisseden bir toplum medeniyet ismini hak etmez. Tamamı ile insan yapımı bir çevre bir medeniyet olmayacaktır. Kelimenin antropolojik anlamı ile başka biçimde bir kültür, küresel boyutta dahi olsa yalnızca başka bir *köy* olacaktır.

Avrupa ezeli bir hapishane olmaktan Amerika'nın açılması ile (ve Amerika'nın orijinal yerleşimcilerinin zorla yerlerinden edilmesi ile) kurtuldu. Ancak bizim Amerika'da kalan son vahşi Doğa parçalarını sanayinin taleplerine feda ettiğimizi düşünelim? Asya'nın, Afrika'nın, Latin Amerika'nın sulanabilir arazilerinin çoğu bu yerlerin devasa nüfuslarının acil talepleri için sömürülmekte ve yalnızca Birleşik Devletler, Kanada, belki Sibirya ve Avrupa'nın en kuzeyinin bazı bölgeleri, Wilderness Act'ın deyiimi

ile, “insanın sürekli kalmadan yalnızca bir misafir olarak bulunduğu” boyun eğdirilmemiş doğal alanlar olarak kalmıştır. ABD’nin birbiri ile kara sınırı olan kırk sekiz eyaletinde dahi toplam yüzey alanının yalnızca %2’si resmen vahşi Doğa olarak ilan edilmiş ve uzun vadeli koruma altına alınmıştır. ABD’nin, çoğu Batı’da bulunan ve 800 km² bir alan kaplayan içinden yol geçmeyen diğer vahşi bölgelerinin akıbeti şüphelidir. Bu alanlar, onları gelecek nesiller için korumak isteyenler ile *şu anda oraya girip oradan bir şeyler çıkarmak* isteyenler arasında bir ihtilaf noktasıdır.

Ne kadar vahşi Doğa yeterlidir? Ve Utah, Moab’ta söyledikleri gibi, vahşi Doğa neye yarar? Bu soruları karşı bazı sorular sorarak cevaplandırabiliriz. Kaç tane şehir yeterlidir? Ne kadar büyük bir insan nüfusuna gerçekten ihtiyacımız var? Tatmin olmak için daha ne kadar endüstriyel gelişmeye sahip olmalıyız?

Bunlar, ırkımızın kendini Dünya gezegeninden silmesi gerektiği ya da insanlığın Doğa üzerinde bir “leke” olduğu anlamında değildir. Bu tarz bir şeye Hindu ya da Gnostik filozoflar ya da biyosferi (fiziksel yaşam alemi) bırakıp noosfere (telepatik birlik içinde paylaşılan yüce fikirler alemi) geçmemizi ve böylece bedensel varlığımızı aşarak her şeyin sonunda (ve önceden olduğu gibi) yeniden Tek Bir Varlıkta birleştiği bedenden münezze ruhlarla dönüşmemizi salık veren Pierre Teilhard gibi metafizikçiler haricinde hiç kimse inanmaz.

Fakat ormanlar, tepeler, kayalar: Ne kadar vahşi Doğa yeterlidir? İçinde gezecek kadar büyük diyeceğim, ya da biraz fazlasıyla beraber kişi başına 3 km² kadar. “Biraz fazlasıyla”dan kastım, genel bir anlaşma ile hepimizin hiçbir zaman girmemeyi taahhüt ettiği vahşi alanlardır. Yaşayan diğer şeylerin kendilerine ait bir yer, kendilerine ait bir rol ve insan baskısından uzakta kendilerine ait bir evrimleşmeye sahip olmaları gerektiğini kabul etmemiz ile serbest bıraktığımız tam anlamıyla yabancı bir Doğa. Hatta cansız varlıkların dahi –örneğin kayaların ya da bütünüyle bir dağın– arada sırada birkaç yüzyıl yalnız başına rahat bırakılma hakkını tanımalıyız. Şüphesiz aptalca, ütöpik bir fikir. İnsan bilincinin ve insan *vicdanının* bu derece cömert bir noktaya ulaştığında nelerin mümkün olabileceği ile ilgili bir örnek olarak sunuyorum bunları. Doğal dünyayı anlamak yeterli değildir, önemli olan onu korumaktır. Birakalım Varlık var olsun.

Vahşi Doğa fikrini nasıl savunabiliriz? Vahşi Doğa fikrinin savunulmaya ihtiyacı yoktur—yalnızca daha fazla savunucuya ihtiyacı vardır. Vahşi Doğa fikri kayıtsız, geleneksel, ortodoks ve kurumsal hale gelmiş, insan olan ya da insan yapımı olan her şeyin, tanımı gereği, insan olmayan şeylerden üstün olduğunu söyleyen görüşün desteklenmesi ile savunulamaz. (Bu tavır, yakında bir değişikliğe uğramazsa, gök bilimcilerin büyük bir sorumsuzluk ile iletişim kurmaya çalıştığı, evrenin uzaklarındaki insan olmayan girişimcilerle, diğer dünyalardan gelen kaşiflerle, mucitlerle ve turistlerle başımızı belaya sokabilir. Uzak galaksilerden gelmiş daha üstün varlıkların, bizim varlığımızı öğrendiklerinde, bizim gücümüz altındakilere reva gördüğümüzden daha iyi bir şekilde bize davranacaklarını nereden çıkarıyoruz?)

Bu kadar çok sayıda insanın her fırsatta şehirlerden kaçarak kamp yapmak, kanoya binmek ve kayak yapmak üzere vahşi Doğa’ya gitmesinin sebebi vahşi Doğa’nın bir tutam heyecan ve tarım ve sanayi öncesindeki eski özgürlüğümüzü keşfetmenin imkanını sunmasındandır. Orman ve çöl, dağ ve nehir, ne kadar kısa ve yüzeysel olursa olsun, ilkel koşullarda tecrübe edildiğinde, daha önceki var oluşumuzun o zengin hislerinin, milyonlarca yıl sürmüş avcılık, toplayıcılık ve gezicilik ile ilgili temel mirasımızın Proustvari bir yeniden yakalanmasını bize sunmaktadır. Bu temel dürtü hala kanımızda, sinirlerimizde, rüyalarımızda ve arzularımızda yaşamaya devam etmektedir; kültürün empoze etmeye çalıştığı şunun şurası beş bin senelik tarımsal kulluk ve yalnızca iki yüzyıllık endüstriyel kölelik, evrimin hisseden, düşünen, özgürlüğü seven bir hayvan olarak tasarladığı insanın bu dürtüsünü belki bastırmıştır ama onu insandan söküp atamamıştır. Burada kültür kelimesini kullanıyorum, medeniyet değil. Medeniyet, insanlığın henüz başaramadığı, entelektüel, duygusal ve fiziksel hasletlerimizin bütünlüklü bir gerçekleşmesinin ideali anlamında ulaşılmamış bir hedef olarak durmaktadır.

Modern, şehirli endüstriyel dünya –feodal dünyanın olduğu gibi– belirli bir elite, günümüzün aristokrasisine heyecan ve özgürlük sunmaktadır: Zenginler, bilim adamları, yıldız sporcular, ünlü eğlendiriciler, sükse yapan sanatçılar, başarılı siyasetçiler ve başka bazıları. Fakat çoğu insan, büyük çoğunluk, seyirciler, hizmetçiler ve bağımlı tüketiciler rolüne mahkum olmuş gibidirler. Örnek olarak politikayı düşünün:

Özgürlüğün icrasının her iki ya da dört yılda bir A Partisi ya da B Partisi, C Adayı ya da D adayından birini seçmekten ibaret olması incitici bir hakarettir; yurttaşlık tanımını hak etmemektedir.

Ancak oligarşinin demir yasasının bir istisnası hala varlığını sürdürmektedir. En azından Amerika'da eski ve hakiki özgürlüğün bir kalıntısı hayattadır: Koca Orman'ın içine yürüyebilmek. Yaya olarak yerleşimin olmadığı içkilere doğru gitmek, geriye akmayan nehir boyunca seyahat etmek. Avcılar, balıkçılar, yürüyüşçüler, tırmanıcılar, kaya kaşifleri söylediklerimi anlıyorlar. Amerika'da en azından bu tarz bir tecrübe demokratik olarak herkese açıktır. Çok az bir eğitim (belki o bile değil), az biraz ekipman yeterlidir; herhangi bir ayrıcalığa gerek yoktur. İhtiyacımız olan tek şey normal bir sağlık, bunu yapmak için irade ve biraz cesarettir.

Korkum odur ki, dağların özgürlüğünün ve kalan son vahşi Doğa'nın bizden alınmasına izin verirsek özgürlük fikrinin kendisi de onunla birlikte ölecektir.

Rene Dubos'ya itirazım, nazikçe, bu şekildedir.

Anarşist Kütüphane

Edward Abbey
Rene Dubos'ya Cevabım
1991

04.09.2022 tarihinde şuradan alındı: vahsikaracam.blogspot.com

Çeviri: Karaçam

İngilizce Aslı: Thus I Reply to Rene Dubos

tr.anarchistlibraries.net